

Aan:

Mevrouw E. Demollin-Schneiders
Gedeputeerde Provincie Limburg
Cc aan de leden van Provinciale Staten

**Betreft: Reactie BAGW op concept Participatieverordening en visie beleidsparticipatie en
uitdaagrecht Provincie Limburg**

Datum: 15 december 2025

Geachte mevrouw Demollin-Schneiders,

Namens de Burger Alliantie Gulpen-Wittem (BAGW) danken wij u voor het beschikbaar stellen van het concept Participatieverordening en visie beleidsparticipatie en uitdaagrecht Provincie Limburg. Wij waarderen de openheid waarmee dit stuk in een sonderende fase wordt voorgelegd en zien dit als een belangrijk moment om gezamenlijk te werken aan versterking van het vertrouwen tussen inwoners en overheid.

1. Waardering voor richting en intentie

Wij herkennen en onderschrijven de centrale ambitie uit het coalitieakkoord “Elke Limburger telt” om inwoners eerder, beter en betekenisvoller te betrekken bij beleid. Positief achten wij met name:

- de expliciete keuze om participatie niet te beperken tot de beleidsvoorbereiding, maar deze ook te betrekken op uitvoering en evaluatie;
- de opname van het uitdaagrecht als serieuze samenwerkingsvorm tussen overheid en samenleving;
- de keuze voor een flexibele benadering van het uitdaagrecht, die in beginsel ruimte laat voor maatschappelijke initiatieven met meerwaarde;
- de aandacht voor inclusiviteit, leervermogen en evaluatie.

Deze elementen vormen een goede basis voor een modern participatiekader.

2. Kritische kanttekening: participatie blijft sterk bestuurlijk gestuurd

Tegelijkertijd constateren wij dat de feitelijke ruimte voor inwoners om invloed uit te oefenen in het voorliggende concept sterk afhankelijk blijft van bestuurlijke keuzes. In het bijzonder wijzen wij op artikel 4 en 5 van de verordening, waarin het bevoegde bestuursorgaan steeds zelf beslist óf participatie of uitdaagrecht wordt toegepast en hoe dat gebeurt.

De uitgebreide uitzonderingsgronden (onder meer begroting, infrastructuur, toezicht, spoedeisendheid, kwetsbare groepen en uitvoering van hogere regelgeving) zijn juridisch begrijpelijk, maar in samenhang gezien zó ruim dat zij het risico in zich dragen dat participatie in veel wezenlijke dossiers structureel buiten beeld blijft. Daarmee kan participatie in de praktijk alsnog verworden tot een instrument dat vooral wordt ingezet waar het bestuurlijk comfortabel is.

3. Van intentie naar afdwingbare betekenis

Wij missen in het concept een aantal waarborgen die participatie voor inwoners meer voorspelbaar en betekenisvol zouden maken:

Geen minimumvereisten per beleidsfase

Hoewel de participatieladder wordt benoemd, is niet vastgelegd welk participatieniveau minimaal passend is bij bepaalde typen besluiten. Hierdoor ontbreekt een houvast voor inwoners.

Geen motiveringsplicht bij afzien van participatie

Afwijking van participatie “moet gemotiveerd worden”, maar zonder duidelijke criteria of transparante verslaglegging. Wij pleiten voor een expliciete, openbaar toegankelijke motivering per besluit.

Geen structurele terugkoppeling

Het document benadrukt communicatie, maar borgt niet dat inwoners systematisch inzicht krijgen in wat met hun inbreng is gedaan en waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt.

4. Uitdaagrecht: kansrijk, maar kwetsbaar

Wij zien het uitdaagrecht als een kansrijk instrument, zeker voor burgercollectieven en maatschappelijke initiatieven die lokaal draagvlak en uitvoeringskracht hebben. Tegelijkertijd constateren wij dat:

- de negatieve lijst aan uitzonderingen zeer omvangrijk is;
- de beoordeling volledig bij het bestuursorgaan ligt;
- er geen onafhankelijke toets of escalatiemogelijkheid is bij afwijzing.

Dit maakt het uitdaagrecht kwetsbaar voor terughoudend gebruik. Wij zouden het toejuichen als de provincie explicieter benoemt welke typen taken of domeinen zij actief open wil stellen voor uitdagingen vanuit de samenleving, juist om het instrument geloofwaardig en uitnodigend te maken.

5. Oproep: versterk participatie als democratisch instrument

Vanuit onze praktijkervaring als burgercollectief zijn wij zo vrij om u de volgende overwegingen mee te geven:

1. Overweeg om participatie bij majeure beleidskeuzes (met grote maatschappelijke impact) als uitgangspunt vast te leggen, met “niet-participeren” als uitzondering.
2. Veranker een transparante motiverings- en terugkoppelingsplicht richting inwoners.
3. Geef het uitdaagrecht meer zichtbaarheid en voorspelbaarheid door expliciete voorbeelden en positieve toepassingsgebieden te benoemen.
4. Betrek onafhankelijke burgerinitiatieven ook bij de doorontwikkeling en evaluatie van deze verordening na inwerkingtreding.

6. Tot slot

Wij zien dit concept nadrukkelijk als een stap vooruit. Tegelijkertijd geloven wij dat juist in deze fase verdere aanscherping mogelijk is, zodat participatie niet alleen goed wordt bedoeld, maar ook daadwerkelijk wordt ervaren door inwoners als een serieuze vorm van democratische betrokkenheid.

Wij gaan hierover graag verder met u en uw ambtelijke organisatie in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Burger Alliantie Gulpen-Wittern (BAGW)

Namens betrokken inwoners van Gulpen-Wittern

Nico Didden, Eys

Bart Kievit, Epen

Wiel Botterweck, Gulpen

